

Phẩm 21: BIẾT VIỆC MA (1)

Bấy giờ Thiện Hiện bạch Phật:

–Các Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, tu tập pháp không như thế nào? Hiện vào Không Tam-ma-địa như thế nào?

Đức Phật bảo Thiện Hiện:

–Đại Bồ-tát nào thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên quán sắc là không; nên quán thọ, tưởng, hành, thức là không. Khi quán như vậy, không để tâm rối loạn. Nếu tâm rối loạn thì không thấy pháp. Nếu không thấy pháp thì không tác chứng.

Tôn giả Thiện Hiện bạch Phật:

–Như Thế Tôn đã dạy, các Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên quán pháp không mà không tác chứng. Làm sao Đại Bồ-tát, khi thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa trụ nơi không đẳng trì mà không tác chứng?

Đức Phật bảo Thiện Hiện:

–Các Đại Bồ-tát, thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, khi quán pháp không, trước hết nên nghĩ: “Ta nên quán pháp các tướng đều không, không nên tác chứng. Ta vì học, nên quán các pháp không; chứ không vì chứng, mà quán các pháp không. Nay là lúc học, không phải lúc chứng. Khi Đại Bồ-tát chưa nhập định, vẫn buộc tâm nơi cảnh, để tiếp nhận Bát-nhã ba-la-mật-đa. Không phải nhập định vị, mới buộc tâm nơi cảnh và tiếp nhận Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vào thời gian như vậy, Đại Bồ-tát này không lui sụt tất cả pháp phần Bồ-đề, không chứng lậu tận. Vì sao? Đại Bồ-tát này đã thành tựu trí tuệ rộng lớn như vậy, khéo trụ pháp không và tất cả loại pháp phần Bồ-đề, thường nghĩ thế này: “Nay là lúc nên học, không nên tác chứng”.”

Thiện Hiện nên biết, nếu lúc Đại Bồ-tát trụ Không Tam-ma-địa mà không chứng không; khi ấy Đại Bồ-tát cũng trụ Vô tướng Tam-ma-địa mà không chứng Vô tướng. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát đó đã thành tựu căn lành kiên định, thù thắng, thường nghĩ thế này: “Hôm nay nên học, không nên tác chứng. Nay nên tiếp nhận Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Đối với tất cả pháp quán Không, Vô tướng; viên mãn tất cả pháp phần Bồ-đề. Hôm nay không nên chứng nơi thật tế.” Do nhân duyên này, Đại Bồ-tát không rơi vào quả vị Thanh văn và Độc giác, mau chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt.

Thiện Hiện, ví như có người hùng mạnh, oai vệ, đứng chỗ kiên cố, khó có thể lay động, hình sắc nghiêm trang, ai cũng thích nhìn, có đầy đủ công đức giới luật tối thắng, thông tuệ, khéo lời, đối đáp rất giỏi, đủ tài hùng biện, đủ cách thực hành, biết nơi chốn, biết thời gian; đối với binh bị, kỹ thuật... học đến rốt ráo; chỗ để phòng vững chắc, có thể xô ngã nhiều kẻ địch. Tất cả kỹ năng đều giỏi, thành công; các chỗ công xảo học đến cùng tận. Trí nhớ đầy đủ, biểu lộ một cách mạnh mẽ. Đối với các kinh điển được sự không sợ hãi; có đủ từ tâm và nghĩa khí, có thể lực lớn; thân thể không khiếm khuyết, các căn đầy đủ; bà con, tiền của rất sung túc, mọi người đều kính phục và ngưỡng mộ, làm việc gì cũng đều thành tựu. Vì sự nghiệp giỏi nên bỏ công ít, có lợi nhiều. Nhờ nhân duyên này nên giàu có, nhiều của cải quý giá; khéo léo có thể cấp đủ cho nhiều loại hữu tình, người đáng cúng dường đều có thể cúng dường cho họ, người đáng cung kính có thể cung kính họ, người đáng tôn trọng có thể tôn trọng họ, người đáng khen ngợi có thể khen ngợi họ...

Thiện Hiện, ý ông nghĩ sao? Người đó do vậy mà vui mừng, phấn chấn tăng bội phần, thâm tâm hoan hỷ, tự mừng thầm chẳng?

Thiện Hiện thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn, đúng vậy! Bạch Đấng Thiện Thệ, đúng vậy!

Đức Phật bảo Thiện Hiện:

–Người hùng mạnh kia thành tựu sự nghiệp đại hưng thịnh như vậy, có nhân duyên nên đem cha mẹ, vợ con, quyến thuộc đi đến phương khác. Giữa đường phải đi qua vùng hoang vu hiểm nạn, nơi đó có nhiều ác thú, oán tặc, oan gia ẩn núp và nhiều việc đáng sợ. Bà con lớn nhỏ ai nấy đều kinh hoàng, nhưng người đó tự tin cậy nhiều vào kỹ thuật và sức oai hùng dũng mạnh, nên thân ý thản nhiên. Người đó an ủi cha mẹ, vợ con, quyến thuộc: “Chớ có lo sợ, chắc chắn không xảy ra nạn khổ đâu, mau qua đồng trống sẽ đến chỗ an ổn thôi?”

Này Thiện Hiện, ý ông nghĩ sao? Trong đồng trống này, kẻ oán hại nổi lên. Người đó có đủ sức mạnh, kỹ năng, thương lo cho thân thích, đã có đầy đủ các khí cụ mà vẫn bỏ cha mẹ, vợ con, quyến thuộc, tự thân riêng thoát khỏi hiểm nạn, vậy được không?

Thiện Hiện thưa:

–Bạch Thế Tôn, không được! Vì sao? Vì người đó có nhiều kỹ thuật, có thể ở nơi đồng trống, hóa làm binh trượng hùng mạnh tinh nhuệ, gặp các oán địch làm cho họ vừa trông thấy, tự nhiên lui mất... Vậy mà người đó lại bỏ những người thân, một mình vượt qua đồng trống hiểm nguy, việc này không thể xảy ra. Nhưng người tráng sĩ đó khi ở giữa đồng trống, không có ý sợ ác thú, oán tặc gia hại là vì sao? Vì người đó tự cậy mình có oai lực hùng mạnh và đủ các kỹ thuật nên không sợ hãi.

Bạch Thế Tôn, người đó dùng thuật khéo léo, sẽ đem được những bà con thân thuộc, vượt qua vùng đất trống hoang vu mà không bị tổn hại, chắc chắn đến chỗ xóm làng, thành thị hay kinh đô lớn an vui.

Đức Phật bảo Thiện Hiện:

–Các Đại Bồ-tát cũng như vậy. Vì thương xót các loài hữu tình trong biển khổ sinh tử, nên chánh niệm, an trú Từ, Bi, Hỷ, Xả; tiếp nhận Bát-nhã ba-la-mật-đa, căn lành thù thắng, dùng phương tiện thiện xảo như Phật đã dạy, nắm giữ các công đức, hồi hướng đến quả vị Giác ngộ cao tốt. Tuy tu Không, Vô tướng, Vô nguyện đầy đủ, nhưng đối với thật tế không có tâm tác chứng, chẳng rơi vào quả vị Thanh văn và Độc giác. Vì sao? Vì các Bồ-tát này đầy đủ thế lực lớn và tinh tấn vững bền, tiếp nhận Bát-nhã ba-la-mật-đa, căn lành thù thắng, phương tiện thiện xảo, thế không buông bỏ tất cả hữu tình. Do đó định có thể yên ổn không khó, mau chứng quả vị Giác ngộ cao tốt.

Thiện Hiện nên biết, nếu khi Bồ-tát khởi tâm Từ thương tưởng đến tất cả hữu tình, vì các hữu tình muốn thí an vui, thì khi ấy, Bồ-tát vượt qua nhiều thứ phiền não, cũng vượt qua nhiều thứ ma và nơi các địa vị Nhị thừa. Tuy trụ Tam-ma-địa nhưng không đến lậu tận. Tuy khéo tu tập không nhưng không tác chứng.

Thiện Hiện nên biết, nếu lúc Bồ-tát khéo an trú pháp môn giải thoát Không thì lúc đó Bồ-tát cũng có thể an trú nơi định Vô tướng. Nhưng ở trong ấy tuy có phương tiện thiện xảo nhưng không chứng Vô tướng. Do nhân duyên này mà vượt khỏi các địa vị Nhị thừa, quyết hướng đến quả vị Giác ngộ cao tốt.

Thiện Hiện nên biết, như chim có đôi cánh mạnh mẽ, bay bổng trong hư không, bình thản bay liệng rất lâu mà không bị rơi xuống. Tuy nương hư không chơi đùa mà không trụ ở hư không, cũng không bị hư không làm chướng ngại. Nên biết Bồ-tát cũng như vậy; tuy tu tập pháp môn giải thoát Không, Vô tướng, Vô nguyện mà chẳng trụ Không, Vô tướng, Vô nguyện; cho đến pháp Phật chưa được viên mãn, thì không bao

giờ nướng vào đó để vĩnh viễn chấm dứt các lậu.

Thiện Hiện nên biết, như có kẻ cường tráng, giỏi thạo kỹ thuật bắn, muốn chứng tỏ tài mình, ngược bắn hư không. Vì muốn làm cho mũi tên trong hư không không rơi xuống đất, nên đem tên sau bắn nối đuôi tên trước... Bắn như vậy lần lượt trải qua thời gian khá lâu, những mũi tên nối đuôi nhau không để cho rơi xuống đất. Nếu muốn làm cho tên rơi thì dừng mũi tên sau, khi ấy các mũi tên mới rơi xuống nhanh.

Nên biết Bồ-tát cũng như vậy, thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nhiếp thọ phương tiện thiện xảo thù thắng, cho đến quả vị Giác ngộ cao tột. Do thực hành căn lành chưa được thành thực nên không bao giờ giữa đường chứng nơi thật tế. Còn nếu lúc đối với quả vị Giác ngộ cao tột, vì thực hành căn lành tất cả thành thực, khi ấy Bồ-tát mới chứng thật tế, liền đắc quả vị Giác ngộ cao tột.

Thế nên Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát nào, thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, tiếp nhận phương tiện thiện xảo thù thắng, thì đối với pháp tánh sâu xa này phải nên quán sát thật đúng đắn, rõ ràng. Nếu các pháp Phật chưa thật viên mãn thì không nên tác chứng.

Khi ấy, Thiện Hiện bạch Phật:

–Các Đại Bồ-tát thật vô cùng hy hữu, có thể làm được những việc khó làm. Nghĩa là tuy hành không, nhưng không trụ không. Tuy hiện nhập không định nhưng không chứng thật tế.

Đức Phật bảo Thiện Hiện:

–Đúng thế, đúng thế, đúng như lời ông nói! Vì sao? Vì các Bồ-tát này thể không rời bỏ các lậu hữu tình. Nghĩa là họ đã phát nguyện thù thắng vì diệu thế này: “Nếu các hữu tình chưa được giải thoát, ta không bao giờ xả bỏ sự gia hạnh căn lành.”

Thiện Hiện nên biết, các Bồ-tát này do phát khởi tâm rộng lớn như vậy, vì muốn giải thoát tất cả hữu tình; tuy tiếp tục ba pháp môn giải thoát Không, Vô tướng, Vô nguyện và Tam-ma-địa nhưng vì tiếp nhận phương tiện thiện xảo, nên không chứng thật tế. Vì sao? Vì các Bồ-tát này, đã hộ trì phương tiện thiện xảo, nên thường nghĩ thế này: “Ta không bao giờ bỏ tất cả hữu tình mà hưởng về viên tịch.” Do phát khởi ý nghĩ phương tiện thiện xảo đó, nên trong khoảng thời gian này không chứng thật tế.

Này Thiện Hiện, nếu các Bồ-tát đối với chỗ sâu xa, hoặc đã quán sát hay sẽ quán sát; nghĩa là chỗ sở hành của pháp môn giải thoát Không, Vô tướng, Vô nguyện, đẳng trì, các Bồ-tát thường nghĩ: “Hữu tình ngày đêm khởi tướng, hữu tình, hành hữu sở đắc, dẫn đến các nẻo tà ác kiến, luân hồi trong sinh tử, chịu khổ vô cùng. Ta vì đoạn tận nẻo tà ác kiến cho các hữu tình kia, nên cầu quả vị Giác ngộ cao tột, vì các hữu tình, thuyết pháp không sâu xa để đoạn tận sự chấp chặt kia và ra khỏi khổ sinh tử. Thế nên tuy học pháp môn giải thoát Không, mà trong thời gian đó không chứng thật tế.

Thiện Hiện nên biết, các Bồ-tát này do khởi ý nghĩ phương tiện thiện xảo, tuy ở khoảng giữa không chứng thật tế nhưng không lùi mất bốn định vô lượng. Vì sao? Vì các Bồ-tát này, đã tiếp nhận phương tiện thiện xảo Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên bội tăng bạch pháp và các căn đều thông lợi, lực giác đạo chi dần dần tăng ích.

Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát này thường nghĩ: “Hữu tình ngày đêm thực hành trong các tướng, phát sinh các thứ cố chấp; do đó luân chuyển thọ khổ vô cùng, ta vì đoạn trừ các tướng chấp, nên cầu quả vị Giác ngộ cao tột; vì các hữu tình thuyết pháp không tướng, làm cho đoạn trừ tướng chấp, ra khỏi khổ sinh tử.” Do đó, nhiều lần nhập vào đẳng trì vô tướng.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Thiện Hiện nên biết, các Bồ-tát này nhờ trước đã thành tựu phương tiện thiện xảo và phát sinh ý nghĩ: “Mặc dầu thường hiện nhập vào đẳng trì vô tướng, nhưng ở trong thời gian đó không chứng thật tế.” Tuy ở trong thời gian không chứng thật tế, nhưng không lui mất Từ, Bi, Hỷ, Xả và các định khác. Vì sao? Vì các Bồ-tát này đã tiếp nhận phương tiện thiện xảo Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên bội tăng bạch pháp và các căn đều thông lợi, lực giác đạo chi dần dần tăng ích.

Này Thiện Hiện, các Bồ-tát thường nghĩ: “Hữu tình ngày đêm nơi tâm thường phát khởi các tướng: tướng thường, tướng lạc, tướng ngã, tướng tịnh. Vì vậy, dẫn đến sinh điên đảo chấp trước, luân hồi sinh tử, chịu khổ vô cùng. Ta vì đoạn trừ bốn điên đảo đó, nên cầu quả vị Giác ngộ cao tột, vì các hữu tình nói pháp không điên đảo; nghĩa là nói sinh tử: vô thường, vô lạc, vô ngã, vô tịnh. Chỉ có Niết-bàn vắng lặng, nhiệm mầu; đầy đủ tất cả công đức chân thật.” Do vậy mà Bồ-tát nhiều lần nhập Vô nguyện đẳng trì.

Thiện Hiện nên biết, các Bồ-tát này do trước đã thành tựu phương tiện thiện xảo và phát sinh những ý nghĩ: “Tuy thường hiện nhập Vô nguyện đẳng trì mà các pháp Phật chưa hoàn toàn viên mãn, thì không bao giờ nơi trung gian chứng thật tế. Tuy nơi trung gian không chứng thật tế, nhưng không lui mất Từ, Bi, Hỷ, Xả và các định khác.” Vì sao? Vì các Bồ-tát này đã tiếp nhận phương tiện thiện xảo Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên bội tăng bạch pháp và các căn dần thông lợi, lực giác đạo chi dần dần tăng ích.

Này Thiện Hiện, các Bồ-tát thường nghĩ thế này: “Hữu tình ngày đêm: Trước đã thực hành hữu sở đắc, nay cũng hành hữu sở đắc. Trước đã hành hữu tướng, nay cũng hành hữu tướng. Trước đã hành điên đảo, nay cũng hành điên đảo. Trước đã hành tướng hòa hợp, nay cũng hành tướng hòa hợp. Trước đã hành tướng hư dối, nay cũng hành tướng hư dối. Trước đã hành tà kiến, nay cũng hành tà kiến. Do đó trôi lăn, chịu khổ vô cùng. Ta vì đoạn trừ những tội lỗi đó, nên cầu quả vị Giác ngộ cao tột, vì các hữu tình thuyết pháp sâu xa, làm cho những tội lỗi đó đều vĩnh viễn đoạn trừ, không trôi lăn trở lại mà chịu khổ trong đường sinh tử để mau chứng thường lạc, chân tịnh Niết-bàn.”

Thiện Hiện nên biết, các Bồ-tát này do lòng thương tưởng sâu xa tất cả hữu tình, nên thành tựu phương tiện thiện xảo thù thắng, tiếp nhận Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thường ưa quán sát nơi pháp tánh sâu xa. Đó là không, vô tướng, vô nguyện, không tác, không sinh, không diệt, không khởi, không tận, không tánh thật tế.

Thiện Hiện nên biết, các Bồ-tát này thành tựu tri kiến thù thắng như vậy. Nếu còn rơi vào pháp không có tướng, không có tạo tác; hoặc ở nơi ba cõi, thì những điều này không thể xảy ra.

Thiện Hiện nên biết, các Bồ-tát này thành tựu công đức thù thắng, như vậy mà buông bỏ các hữu tình để hưởng đến viên tịch, không chứng quả vị Giác ngộ cao tột, làm lợi ích các hữu tình; thì chắc chắn việc này cũng không thể xảy ra.

